

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrške Slovence.

PRIHAJA VSAKO NEDELO.

Sena Novin na leto je vsakoml na njegov naslov 8 K.
Škribna 1 deset voo 6 K.
Narečalki k Novinam brezplačno dobijo vsaki mesec
„Marijin List“ i na konci leta „Kalendar Sroa Jezušovoga.“
Sena odnoga drehca je doma 10 šilrev.

VREDNIK:

KLEKL JOŽEF

pleb. v Dolenuh, NAGYDOLÁNY, Vasmegeyo.

K temi se mora pošlati naročnina i vsi dopisi, ne
pa v tiskarno ali v Crenševoo.

Lastnik i izdajatelj Novin i Marijinoga
Lista je Klekl Jožef vp. pleb. v Cren-
sovcih, Cserföld, Zalamegye.

Starišje.

Sveti Jožef z Dev. Marijov je vam zgled, kak morate svojo deco čuvati.

Njidva sta Jezušeka nikdar ne vkraj od sebe pústila. Jedino edenkrat sta nej znala za njega, kda je na zgübo prišo brez njidva krیده. Pa zdaj sta ga tak verno, tak ljubéce iskala i v tak lepom mestu, v cerkvi najšla, ka vsakomi stariši od sunca bole svetila, kak moro i kje moro svojo deco iskati.

Sveto pismo nam to le pravi od njidva te lepe roditelske ljubeznosti: *»Ostalo je dete Jezuš v Jeruzalemi i njegovi starši to neso znali. In da sta ga nej najšla, sta se vrnola v Jeruzalem i sta ga iskala. In tretji den sta ga v cerkvi najšja. In njegova mati njemi je pravila: Sin, kaj si nama to včimo? Glej, oča tvoj i jaz sva te z žalostjov iskala. In jima pravi kaj je, da sta me iskala? Ne sta li znala, da tam moram biti, kaj je mojega Očé? (Luk. II. 43.—49.)*

Kak je Jezuš vsikdar pri njima bio i samo poleg božje vole, zastao od njidva, ravnotak je dužen stariš deco, odraslo tüdi, vsikdar pred svojimi očimi meti. Ešče na igráče decé mora paziti, naj se deca ne de kaj nedostojnoga igrala. Nikdar ne sme dete kam iti, se kjer müditi brez dovoljenja starišov. Če odraščen sin to ne včini, je dokaz, ka je v detinstvi ne bio tak včen. Dete se ne sme duže nikde müditi, kak stariš dovoli i če brez istinskoga zroka izostane kaj duže, ednok-dvakrat naj se z rečmi pokara, sledkar pa naj se ostrej pokaštiga. Brez starišovoga znanja dete nikde ne sme biti, kak je ne Jezuš bio. Dev. Marija i sv. Jožef sta ga naprej jemala, zakaj je brez njihovoga znanja v cerkvi ostao. I kaj je odgovoro na to? To, ka je on brez očinoga dovoljenja nikaj ne včino, on je naime, kak njidva

dobro znata, božji Sin, mogo je zato bogati Očo Boga, ki njemi je veló, naj v cerkvi ostane i vči vero njegovo.

Vsikdar moraš znati stariš za dete kje je, kde hodi i nikdar ne smeš dovoliti, ka bi indri hodilo, kak je Jezuš hodo: v cerkvi, to je v takšoj družbi, kje se Bog diči, düša rešuje. Pohájenje krčma brez potrebe je ne takše mesto, nočna tepešija tüdi nej, obiskavanje drugoga spola, slabih pajdašov ravnotak nej. Pa jeli, mladina zdajšnjih časov tvoja deca, slovenski stariš, ravno te grešne prilike pohaja. Tebi se to vidi če zna dobro piti, bistro plesati, močno se dreti po noči, se klantivati. To se tebi vidi, oča i mati, vaš sin, pravite je zdaj samo dečko i hči zdaj dekla, če po teh potáh čem več poštenosti dol z sebe strosi i si čem več posvetnosti, gizde i druge nevole, kaj Bog strašno sovraži, na sebe nakladé! Siromaški stariš, oslepjena mati, kratkovidni oča šteriva skrbno ovarata, če vama z hléva menjka mršavo prašé ali z sedala konoplasta kokoš, praznoga mesta svojega deteta, štero si nemrtelno düšo pokapa v večni ogenj v grešnih prilikah, pa v pamet ne vzmete!

Siromaška stariša! Jezerokrat siromaška, Bog vama je deco dao, naj bi je v nebo k njemi spravila i zato od Njega večno plačilo dobila — i da decé nesta štela za Boga odgojiti, pred seboj sta nebo tüdi zarignola. Zakon je naime G. Jezuš Kristuš ne zato na plemenitost svestva podigno, ka bi se pri njegovom sklenjavanji veliko gostüvanje slüžilo, mnogo plesalo, pijančivalo, nego naj mladoženca si chranita i povekšata pri zdavanji dobljeno miloščo: düše naj rešita. Zakon tak shaja z Jezušovoga Srca kak oltarsko Svetstvo, pokora i druga svetstva. Priprava na njega i hvala za njega zato tüdi ne more druga biti

kak za ova svetstva: pobožna molitev, brezgrešna opravila, nedužno veselje. Kak milo ječi Jezušovo Srcé, kda vidi, ka za njegov božji blagoslov, šteroga je malo pred tem dao mladožencama, tak davajo hvalo veseli svatje, ka na kópe se mlatijo pijani okoli — pijani, v grehi, v smrtnom grehi pijanosti.

Siromaški Jezuš, jeli kak nači sta včila tebé Dev. Marija i sv. Jožef!

Ne vemo mi slovenski?

Vu Sobočkih magjarskih novinah eden za drugim pišejo, da so Novine ne po slovenskom pisane, nego po hrvatskom. Gospoda, znate vi hrvatski? Pazte, da tak ne zobhodate, kak Pustai, ki je pesem: „Veš o Marija“ na „Znaš o Marija“ obrno. Či so Magjari slobodno vu svojem jeziki nove reči napravili, bi nam prepovedano bilo? Pa či naš bogati slovenski i hrvatski rod ma reč pripravno, zakaj bi je ne prek vzeli? Dva Küzmiča, Košič, Augustich so tü tak delali. Pitam, zakaj je ta velka zagriženost. Bodi vam povedano, či s nami tak delate, kda na vse kraje prašči, ka te pa te z nami delali, či vaša silnost pali na vlado pride. Zdaj že na veke spominata, zakaj v Somboteli tiskajo naše Novine; to kaže vaš namen, či bi na vlado prišli: Dragi gospodje, či Vi slobodno živete, za nas je Bog tüdi stvoro sunce i zrak.

Odebiranje

vu narodno spravišče (nemzetgyűlés) bode 10. aprila. Ne bode vsaka krajina svojega poslanca postavljala, nego cela županija (megye) postavi 9 poslancov. To je, vsaki volilec na 9 poslancov da votum. Či kmetje ne bodo pazili i vsaka krajina. de na svoje posebne poslance davala votum, te je zadržijo delavci vu mestah, ki so vu menšini, nego s svojov disciplinov po celoj županiji do na svoje votume davali. Na 18—20 jezer lüdih eden poslanik spadne. Kmetje! k Vam naj bliže stoji kršćansko socijalna stranka. Stranka malih kmetov se je na dvoje vtrgnola.

Autonomija

je že stara reč. Po slovenskom zadene: samovladá. Ljudstvo samo ravna sebe i svoja dela. Veška autonomija da pravico veščanom, da tam napravijo most ali pot, kde je potrebno. Šolska autonomija, da oblast ljudem, da oni odločijo, vu kakšem dūhi i po kakšem jeziki de se včila njihova deca.

„Ve pa jih mi plačamo,“ vu teh rečah je povedana popuna autonomija vu cerkvi, vu šoli, pri notarijuši, pri okrajnom glavarstvu, pri sodniji, železnici i pošti. Naš goričanec, kda je notarijuš na njega začno vu pisarni kričati, je izjavo, da on na svojem stoji, on plača arendo.

Slovenska autonomija telko zname-nūje potem, da naš človek na našem kraji po svojem maternom jeziki lahko opravi svojo delo s svojim popom, učitelom, notarijušom s okrajnim glavarom, s sodnikom i t. d.

Što je tisti, ki bi to ne podpisó? Smo mi zato hūdodelniki, izdajniki domovine, da ščemo ljudstvu pravice spraviti? Zakaj se pa te naša vogrška vlada zove ljudska vlada, ljudovlada, či se ljudstvu nika ne da? Do zdaj je bila kraljevska vlada, kral je lado, zdaj pa ljudstvo lada i odloči svojo usodo i bodočnost.

Naše pravice je g. Klekl, vpokojeni plebanoš vkup spravo i je izdalo plan slovenske autonomije, na šterom plani se da pogajati i popravljati. Življenje je gibanje. On žive čedno, ki se s vsemi okolnostmi zna pogoditi. Nego tak, kak z nami ščejo napraviti, da nas ščejo doli vdariti, v to ne privolimo. Autonomija je bila obečana od višje oblasti, sam g. Obal je več mestih od nje gučo, g. Klekl se je vu zankah postavljenih zadeo, kda je svoj plan od autonomije izdao. Sam ga opomino, tiho bodi, pitajmo bolje mi, ka nam da vlada, ka je g. Obal prineso. Ne me je bogo, plan je izdao. Prišo je velki viher nad našo glavo, veliko hujskanje proti nam, nōnč ešče na osebo smo ne bili zagvūšeni od napadov. Ništerni, ki sō kre autonomije bili, boječi se so se nazaj potegnoli, šle so pisma v Soboto, da so oni ne takrazmili, eden gospod je pa celo zadovoljen s tem, da se vu državnih (állami) šolah poleg mogočnosti samo navuk slovenski vči.

Ne razmim, da so se ništerni g. dūhovnicke tak zbojali. Koga?

Ali so hvalo Sobočkih magjarskih novin iskali? Dobili so jo.

„Novine“ so nepristranske. V žakli bi mačka odavali, či bi to sve našemi ljudstvu ne popisali. Nego osebe ne

imenūjem, ne mi je navadi ljudi jesti.

Te me pitali, ka smo čineči? Čakajmo. Kak dugo? Dokeč nas ne do pitali. I ka mo te pravli? Želemo pravico za našo slovenščino. I či mo tak gačali, se nam slobodno kaj zgodi? Ne niti eden vlas se vam ne sme vugnoti na glavi. Strahšljivi te me pitali, je li je to ne proti vogrščini? Nikdar ne. Vogrin je s nami vred siromak polodelovec, mi z njim nika ne mamó. Ešče sami želemo sē magjarski navčiti, da mo ležej živeli. Ravno zato želemo slovenščino vu naše šole, da včenje de bolje hitro šlo, da se deca več navči.

Zdaj ob toj priliki izjavimo, da smo mi za to našo milo slovenščino. Ovak smo pa nikomi ne doli — zavezani. Zdaj smo kre plana autonomije g. Klekl. Či stoj kaj bolje čednoga i boljšega zna, naj naprej stopi. Nikak ne moremo hvaliti one, ki so tiho i samo grajajo.

Mirovna konferencija.

Jezero nemških štúkov zapravijo. Nemci je ne ščejo na Francuško zvlačiti. Zato pride francuška komisija i na lici mesta zapravi štúke. — Hindenburg pozavlja nemške meške, naj se združijo na obrambo granic domovine. Preprečiti morejo bolševikovo nevarsčino.

*

Bartlet, sotrudnik angluških novin «Dail Telegraph» je na Vogrskom hodo i tak vidi, da angluška vlada šče zdržati celoto Vogrskoga. Samo na to opomina vlado magjarsko, naj se ogiblje skradnjih del, ar te bodo je za bolševike gledali i zgūbijo simpatijo anglušov.

*

Angluški minister Churchil je govorio. Pravo je, da nemško ljudstvo dosta trpi. Moremo se paščiti, da mir sklenemo, ar se zna zgoditi, da ne meli s kem mir sklenjavati, či velki del sveta bolševikov postane.

*

Rumuni se ščejo do Tise presterati. — Rusi ščejo na Nemško vdreti. — Položaj med Taljanami i Jugoslavijov se jasni. — V Požuni taljanski vojaki držijo gori red. — Predsednik vogrške republike misli, da pariška konferenca ne bo razdelila deželo. V tom primeri bode Vogrska pripravljena z orožjom v roki osloboditi pokrajine, štere sō joj strgali Čehi i Romuni. — Na Českom so štempljali bankovce. Polojno so pobrali za prisilno posojilo, tak, da vsaki je samo polovico dobo nazaj.

*

Čuje se, da ententa kesno pride s mirom. Nemško se prvle zna porušiti, s bolševikami pa ne bodo mogli mira sklenoti. Vu Berlini po vulicaj s štúkami strelajo. — Glad na vse kraje. Vogrsko bi se pred bojnov skoro vtopilo vu masti, zdaj na miloščo njoj ententa prošilja.

Dom i svet. — Glási.

President Károlyi je izjavo, da položaj države ne dopūsti, da bi se razoroženim vojakom 5400 kr. dalo.

Szurmay i Szterényi sta vu Monostri internirani vu kloštri cistercitov.

Krščansko socijalna stranka je na stavlena 27. februara na Gornjem Sini. V Martinji i v Trdkovi pa 2. marca. Vu vseh mestah je nastavljeni i narodni svet. Predsednik g. Tüll Geza. Na vseh spraviščah je povedalo ljudstvo svojo želo, da se v šolah slovenski naj vči, nego poleg toga žele magjarski i nemški jezik. Protestirali so proti onomi gibanji, da bi se vere navuk odpravo iz šol.

Nova vojska. Zdaj nabirajo vojake. Zvūn košte i gvanta dobi na den 15 kr. Samo više 24 let stare vzemejo. Zdaj mamó kakših deset jezer oficiov, iz teh samo 3 jezero vzemejo prek. Ove pa v penzijo pošlejo. Eden poročnik (hadnagy) zdaj dobi na mesec 1050 korun, stotnik 1300 korun plače.

Mapo nemške autonomije zdaj redijo. Meja se začne pri Požuni, šteroga za sebe želejo. Vu železnoj županiji na nemško spadne Kūseg, od tistec ide meja prek Szentpéterfa do Monoštra, zvūna spadne, potem dale ide meja med nemškimi i slovenskimi vesnicami do Srdice i Fūkslīnec celo do štajerske granice.

Hrvatje vu Bandoli želejo sodnijo vu Rohonci, kde nemški i hrvatški bodo mogoči gučati s svnjimi častnikami.

Na podporo: Sinic Berta Wien 2, Maučec Stefan Beltince 2, Šemlič Matjas Žetinci 6, Rušič Žetinci 2 korun. Z Kapce: Smej jūrij 5, Vak Franc 2, Šeruga Janos 2 korun. Z Dolnje Lendave: Ric Mihal 2, Čenč A. 2 korun.

Pošta. V. J. I tivariše. Bogojina. Vaše izjave za volo maloga prostora ne moremo priobčiti. Hvala, da se kre g. Kleklna gori vzemete. Pravico mate, „autonomaja Kleklnova je čūtenje slovenskih šrc.“

J. M. Te pa pri vas so one plakate v noči prinesli i na stene namazali. Čedno ste včinoli, či ste je v peč zmetali. Za drugo so ne. Prosim širitelje, či je kje s sedme šte. letošnjih „Novin“ više ostalo, naj pošlejo na naslov: Rengel Martin, Murarév, pošta Alsólendva.